

Nr 169.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående förhöjning av vissa arvoden m. m.; given Stockholms slott den 13 mars 1953.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över civilärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF ADOLF.

John Lingman.

Propositionens huvudsakliga innehåll.

I propositionen föreslås i anslutning till vid 1952 års riksdag beslutade eller i proposition till 1953 års riksdag föreslagna ändringar i löneställningen för vissa tjänstemän förhöjda arvoden till vissa läkare vid Sabbatsbergs sjukhus, assistenter vid statens rättsläkarstationer samt universitetslektorer och vissa biträdande lärare vid universiteten och högskolorna. Därjämte förordas i anslutning till vid 1952 års riksdag beslutade ändringar i bestämmelserna om reglerad befordringsgång för amanuenspersonal ändrade föreskrifter i fråga om avlöning till vissa assistenter vid fackhögskolorna.

*Utdrag av protokollet över civilärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 13 mars
1953.*

N ä r v a r a n d e:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden SKÖLD, ZETTERBEG, STRÄNG, ERICSSON, ANDERSSON, LINGMAN, HEDLUND, LINDELL, NORDENSTAM.

Efter gemensam beredning med cheferna för finans- och inrikesdepartementen samt t. f. chefen för ecklesiastikdepartementet, statsrådet Lindell, och t. f. chefen för jordbruksdepartementet, statsrådet Nordenstam, anmäler chefen för civildepartementet, statsrådet Lingman, fråga om *förhöjning av vissa arvoden m. m.* samt anför därvid följande.

Vid 1952 års riksdag beslutades på grundval av överenskommelser, som träffats av 1949 års tjänsteförteckningskommitté, ändrad löneställning för ett stort antal lönegradsplacerade tjänstemän (prop. 1952: 107, 241 och 251). Även vissa arvodesbefattningar omprövades (prop. 1952: 242). Vidare har Kungl. Maj:t tidigare denna dag på min hemställdan beslutat att till riksdagen avlåta proposition angående lönegradsplaceringen för ytterligare ett antal tjänster. I anslutning till vad sålunda beslutats eller föreslagits torde jag nu få upptaga till behandling vissa arvodesfrågor.

1. Arvoden till vissa läkare vid Sabbatsbergs sjukhus.

Genom propositionen 1952: 242 underställdes riksdagens prövning en mellan representanter för statsverket och för Sveriges yngre läkares förening träffad överenskommelse angående arvodesreglering för deltidsanställda biträdande överläkare och biträdande läkare vid karolinska sjukhuset och serafimerlasarettet m. m. Överenskommelsen innebar beträffande nämnda läkarkategoriernas avlöningsförmåner i huvudsak, att utgående årsarvoden å 15 696 kronor skulle höjas, för de biträdande överläkarna till 18 696 kronor och för flertalet biträdande läkare till 20 700 kronor. Läkarna skulle liksom dittills icke äga rätt till privatpraktik inom sjukhusen.

Överenskommelsen godkändes av riksdagen (SU 214, Rskr 425).

Från det under XI huvudtiteln uppförda förslagsanslaget till Avlöning av vissa underordnade läkare vid Sabbatsbergs sjukhus skall bestridas kostnaderna för avlöning av sådan läkarpersonal vid sjukhuset, som anges i

§ 10 mom. 1 b) i det mellan staten och Stockholms stad träffade avtalet angående samarbete för ny- och ombyggnad samt drift av Sabbatsbergs sjukhus. Läkarpersonalen omfattar för närvarande bl. a. följande befattningshavare: vid *kvinnokliniken* en biträdande överläkare, en biträdande läkare (spermalaboratoriet) och en biträdande läkare (hormonlaboratoriet) samt vid *kvinnopolikliniken* en biträdande läkare. Till ifrågavarande läkare utgår ett årsarvode av 15 696 kronor, eller samma arvode som utgick till biträdande överläkare och biträdande läkare vid karolinska sjukhuset och serafimerlasarettet före tidpunkten för genomförandet av nyssnämnda överenskommelse. För hithörande läkarpersonal vid Sabbatsbergs sjukhus skall gälla de föreskrifter beträffande semester m. m., vilka meddelats för motsvarande personal vid karolinska sjukhuset. I fråga om läkarpersonalens anställningsförhållanden i övrigt skall tillämpas de bestämmelser i reglementet för karolinska sjukhuset och serafimerlasarettet, som meddelats för motsvarande personal vid karolinska sjukhuset. Härav följer, att här avsedda läkare vid Sabbatsbergs sjukhus icke äger rätt till privatpraktik inom sjukhuset.

Fråga har uppkommit om en anpassning av arvodena för nu ifrågavarande biträdande överläkare och biträdande läkare vid Sabbatsbergs sjukhus till de arvoden, som jämlikt riksdagens förenämnda beslut numera utgår till motsvarande läkare vid karolinska sjukhuset och serafimerlasarettet. Efter övervägande härav har jag funnit mig böra föreslå en dylik arvodesreglering av följande innebörd.

Årsarvodet till den biträdande överläkaren vid kvinnokliniken och till den biträdande läkaren vid hormonlaboratoriet höjes med 3 000 kronor till 18 696 kronor, i samband varmed benämningen å sistnämnda befattning ändras till biträdande överläkare. Arvodet till den biträdande läkaren å kvinnopolikliniken höjes med 5 004 kronor till 20 700 kronor. Vad angår den biträdande läkaren å spermalaboratoriet synes den öppna verksamheten vid laboratoriet ännu icke ha nått sådan omfattning, att befattningen bör i lönehänseende betraktas såsom biträdande läkarbefattning. Arvodet bör därför höjas med 3 000 kronor till 18 696 kronor och befattningens benämning tills vidare vara biträdande överläkare. Jag förutsätter, att de ifrågavarande läkarna liksom hittills icke skall äga rätt till privatpraktik inom sjukhuset.

Yttranden har under hand inhämtats från Stockholms stads vederbörande myndigheter och från Sveriges yngre läkares förening, vilka därvid icke funnit anledning till erinran mot vad jag här föreslagit.

2. Arvoden till assistenter vid statens rättsläkarstationer.

Läkarpersonalen vid statens rättsläkarstationer i Stockholm och Lund utgöres av en rättsläkare i lönegrad Ce 29, tre assistenter, envar med års-

arvode av 12 264 kronor, och en för halvtidstjänstgöring anställd amanuens med ett årsarvode av 6 552 kronor. Förutom löneplanslön resp. årsarvode uppbär läkare vid rättsläkarstationerna ersättning enligt en av Kungl. Maj:t fastställd taxa för vissa tjänsteförrättningar, som utföres på myndighets uppdrag. I årets statsverksproposition (XI ht, s. 48) har chefen för inrikesdepartementet i anledning av framställning av medicinalstyrelsen om förbättrade avlöningsförmåner för läkarpersonalen vid rättsläkarstationerna anfört, att frågan om högre lönegradsplacering för rättsläkaren torde komma att upptagas till behandling av 1949 års tjänsteförteckningskommitté och att i anslutning därtill bör prövas, om rättsläkartaxan bör ändras och assistenternas arvoden ökas.

Den av mig tidigare denna dag anmälda överenskommelsen mellan tjänsteförteckningskommittén och vissa av statstjänstemännens huvudorganisationer innebär bl. a., att tjänsten såsom rättsläkare uppflyttas till 31 lönegraden och att rättsläkartaxan uppräknas med i genomsnitt omkring 35 procent. I anslutning härtill bör de till assistenterna utgående arvoden omprövas. Jag förordar, att dessa arvoden i någon mån höjes. Med hänsyn till att assistenterna kommer i åtnjutande av en viss inkomstförbättring genom den föreslagna uppräknings av rättsläkartaxan synes emellertid arvodsförhöjningen böra begränsas till 3 156 kronor. Arvodena torde således böra utgå med 15 420 kronor för år.

3. Löneställningen för viss universitets- och högskolepersonal.

Vid universiteten, karolinska mediko-kirurgiska institutet och vissa högskolor finnes arvodesanställda biträdande lärare, universitetslektorer, assistenter och amanuenser. Av dessa betraktas biträdande lärare och universitetslektorer, vilka i allmänhet är skyldiga att hålla föreläsningar minst 6 timmar i veckan, såsom heltidstjänstgörande medan övriga är deltidstjänstgörande.

Docentkompetent biträdande lärare åtnjuter arvode motsvarande lönen i 30 löneklassen å löneplan nr 1, under det att icke docentkompetent biträdande lärare uppbär ett arvode av 13 800 kronor för år. Detta arvode är något högre än lönen i 23 löneklassen å 3-ort. För universitetslektor utgör arvodet 15 180 kronor för år, ungefär motsvarande 25 löneklassen å 3-ort. I detta sammanhang må erinras, att docentkompetent biträdande lärares arvode enligt beslut vid 1952 års riksdag höjdes från 16 608 till 19 860 kronor för år från och med den 1 juli 1952 i samband med löneregleringen för docenter.

Tjänstgöringsskyldighet och årsarvode för assistenter och amanuenser vid universiteten, karolinska mediko-kirurgiska institutet, medicinska högskolan i Göteborg samt Stockholms och Göteborgs högskolor framgår av följande sammanställning.

Tjänstebenenämning	Tjänstgöringstid per läsår i timmar	Arvode för år, kronor
Förste assistent	1 000	12 000
Andre »	1 000	10 008
Förste amanuens	600	6 000
Andre »	400	4 008
Tredje »	400	2 004

Nyssnämnda arvoden å 6 000 kronor och 2 004 kronor utgår även vid tandläkarhögskolorna till amanuens med en tjänstgöringsskyldighet av 670 timmar för år resp. tredje amanuens med en tjänstgöringsskyldighet av 300 timmar för år. Vid dessa högskolor finnes även anställda assistenter med en tjänstgöringsskyldighet av 670 timmar för år. Till dessa utgår arvoden å 8.076 kronor för år.

Å fackhögskolornas undervisningsinstitutioner finnes, förutom i vissa fall arvodesavlönade assistenter och amanuenser, assistenter med löneplansanställning. För sistnämnda assistenter gäller i allmänhet en tjänstgöringsskyldighet av 42 timmar för vecka. Deras anställningsform och lönegradsplacering framgår av följande sammanställning.

Högskola	Anställningsform och löneställning
<i>Tekniska högskolorna</i> civilingenjör	Cg 22
<i>Lantbrukshögskolan</i> fil. lic., agronom annan akademiker	Cg 19 — 1 år — Cg 22 — 2 år — Cg 23 Cg 17 — 1 år — Cg 20 — 2 år — Cg 22 — 2 år — Cg 23
<i>Veterinärhögskolan</i> leg. veterinär	Cf 22 — 1 ½ år — Ce 24
<i>Skogshögskolan</i> jägmästare	Cg 20 — 1 ½ år — Cg 22

Vid Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut finnes motsvarande assistenter vid de till högre mejerikursen hörande institutionerna samt vid trädgårdsavdelningen, lantbruksavdelningen och maskinavdelningen. Dessa är hänfödda till Cg 19, om de avlagt agronom-, hortonom- eller mejerijingenjörsexamen, men eljest till Cg 17.

I skrivelse den 13 november 1952 har styrelsen för skogshögskolan och statens skogsforskningsinstitut hemställt, att assistenterna vid skogshögskolans undervisningsinstitutioner måtte beredas extra ordinarie anställning och erhålla förhöjd löneställning. Vidare har styrelserna för veterinärhögskolan och statens veterinärmedicinska anstalt i en den 19 december 1952 och den 29 januari 1953 dagtecknad skrivelse hemställt bl. a. om upp-

hävande av gällande bestämmelser angående löneställning och befordringsgång för assistentpersonal vid högskolan och anstalten.

I anslutning till de framlagda resultaten av tjänsteförteckningskommitténs arbete har jag funnit mig böra upptaga till övervägande i vad mån tjänsteförteckningsrevisionen bör föranleda ändring i de nyssnämnda befattningshavarnas löneförmåner. Jag har därvid berett Sveriges akademikers centralorganisation tillfälle att framföra sina synpunkter på lönefrågan för den arvodesanställda personalen vid universiteten och högskolorna. Denna organisation har härvid yrkat, att biträdande lärare utan docentkompetens skall erhålla extra ordinarie anställning i Ce 27 och att universitetslektor skall anställas såsom extra tjänsteman i lönegrad Cg 29. I samband härmed har organisationen även gjort gällande, att såväl assistenter som förste och andre amanuenser bör erhålla lönegradsplacerade tjänster och därvid placeras i lönegrader, som skulle medföra icke oväsentliga löneförbättringar. För tredje amanuenserna har föreslagits förhöjning av arvodena.

För egen del har jag funnit skäl föreligga för en förhöjning endast av arvodena för biträdande lärare, som icke är docentkompetent, och för universitetslektor. Någon förändring av anställningsformen kan jag däremot icke tillstyrka vare sig för dessa båda kategorier eller för assistenter och amanuenser.

Såsom förut nämnts fastställdes vid 1952 års riksdag arvodet för docentkompetent biträdande lärare till att motsvara lönen i 30 löneklassen. Med utgångspunkt härifrån synes arvodet för icke docentkompetent biträdande lärare böra bestämmas till 15 240 kronor för år, vilket belopp nära motsvarar lönen i 25 löneklassen å 3-ort. För universitetslektor torde arvodet böra utgå med 17 040 kronor för år. Sistnämnda belopp ansluter sig till lönen i 27 löneklassen å 3-ort.

Vad härefter angår den lönegradsplacerade assistentpersonalen vid fackhögskolornas undervisningsinstitutioner synes de vid 1952 års riksdag beslutade ändringarna i bestämmelserna om reglerad befordringsgång för amanuenser böra föranleda en omprövning av denna personalgrupps löneställning. För dessa assistenter synes i princip böra i viss utsträckning tillämpas de gällande bestämmelserna om reglerad befordringsgång för amanuenspersonal, varvid dock med hänsyn till dessa tjänsters karaktär — förutom att anställning såsom extra tjänstemän skall tillämpas — befordringsgången bör följas allenast upp till näst högsta lönegraden. Detta innebär, att assistent vid de tekniska högskolorna, lantbrukshögskolan och skogshögskolan, som avlagt civilingenjörs-, agronom- eller jägmästarexamen eller som är filosofie licentiat, placeras i Cg 21 och efter 1½ år uppflyttas till Cg 23. Assistent med annan akademisk examen bör placeras i Cg 19 och uppflyttas efter 1½ år till Cg 21 och efter ytterligare 2 år till Cg 23. Med hänsyn till de framträdande rekryteringssvårigheterna vid de

tekniska högskolorna synes dock möjlighet böra föreligga att vid dessa högskolor placera assistent med civilingenjörsexamen direkt i Cg 23.

Jämväl för assistenterna vid veterinärhögskolans undervisningsinstitutioner bör i fortsättningen i princip tillämpas samma anställningsform och lönegrader som vid de övriga fackhögskolorna. Härmed avser jag emellertid icke någon ändring i anställningsform och lönegradsplacering för de assistenter vid veterinärhögskolan, som angivits i propositionen 1952: 241.

Utan hinder av vad jag förordat bör Kungl. Maj:t äga möjlighet medge att i särskilda fall i stället för extra anställning arvodesanställning må tillämpas för i det föregående avsedda assistenter. I sådana fall bör det också ankomma på Kungl. Maj:t att fastställa arvodena.

Vad slutligen angår assistenterna vid förenämnda institutioner och avdelningar vid Alnarps lantbruks-, mejeri- och trädgårdsinstitut förordar jag, att assistent, som är filosofie licentiat eller avlagt agronom- eller hortonom-examen, placeras i Cg 21 och att assistent med mejeriingenjörsexamen eller annan än nyss nämnd akademisk examen hänföres till Cg 19.

Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att meddela bestämmelser om löneställningen för den som utan att inneha avsedd kompetens förordnas till assistent å undervisningsinstitution vid högskola liksom också om löne- och anställningsförhållanden för assistenter i lägre lönegrad än den 25 vid statens veterinärmedicinska anstalt och veterinärinrättningen i Skara.

Hemställan.

Vad jag i det föregående förordat synes böra lända till efterrättelse från och med den 1 juli 1953. I vissa fall kan förslagen, som beräknats föranleda en kostnadsökning med 250 000 kronor för år, för nästa budgetår medföra behov av överskridande av maximerade anslag och anslagsposter. Riksdagens bemyndigande härtill torde böra inhämtas.

Under återopande av det anförda får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

1) godkänna de i det föregående angivna grunderna för höjning av arvodena till vissa läkare vid Sabbatsbergs sjukhus, assistenter vid statens rättsläkarstationer samt universitetslektorer och vissa biträdande lärare vid universiteten och högskolorna ävensom för reglering av avlöningsförmåner för vissa assistenter vid fackhögskolor m. m.; samt

2) bemyndiga Kungl. Maj:t att för budgetåret 1953/54 medge de överskridanden av maximerade anslag och anslagsposter, som kan bli erforderliga i anledning av vad under 1) förordats.

Kungl. Maj:ts proposition nr 169.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen förordnar Hans Maj:t Konungen, att proposition av den lydelse, bilaga till detta protokoll utvisar, skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

Lennart Hauschildt.